

Mi a gerendavázas ház?

A különböző építési módok kialakulását az éghajlati körülmények, a fellelhető építőanyagok, a technikai, építőipari fejlődés és a ráfordítható pénz együttes eredményének nevezhetjük.

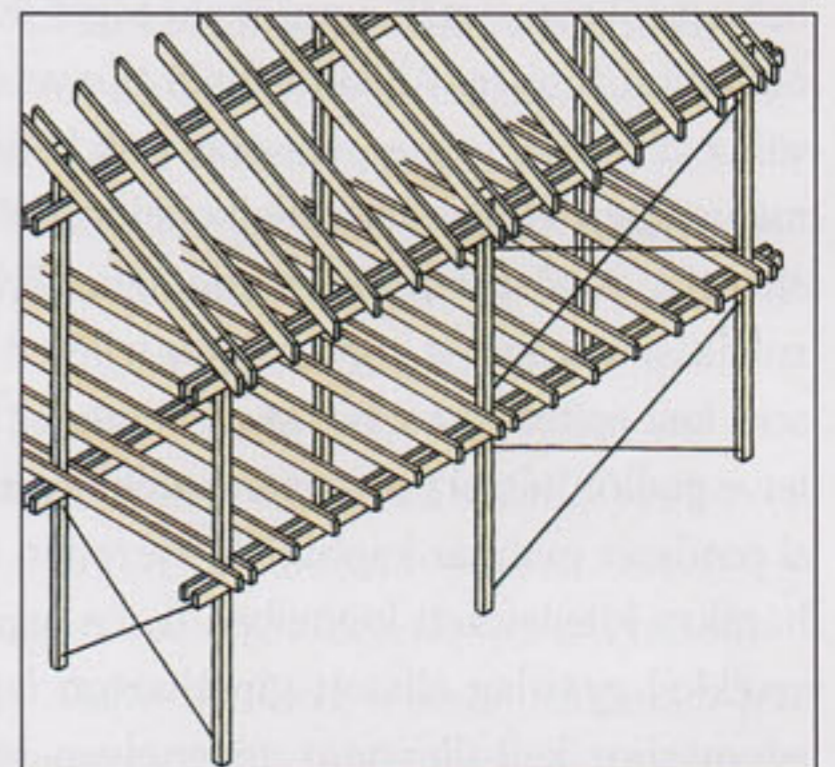
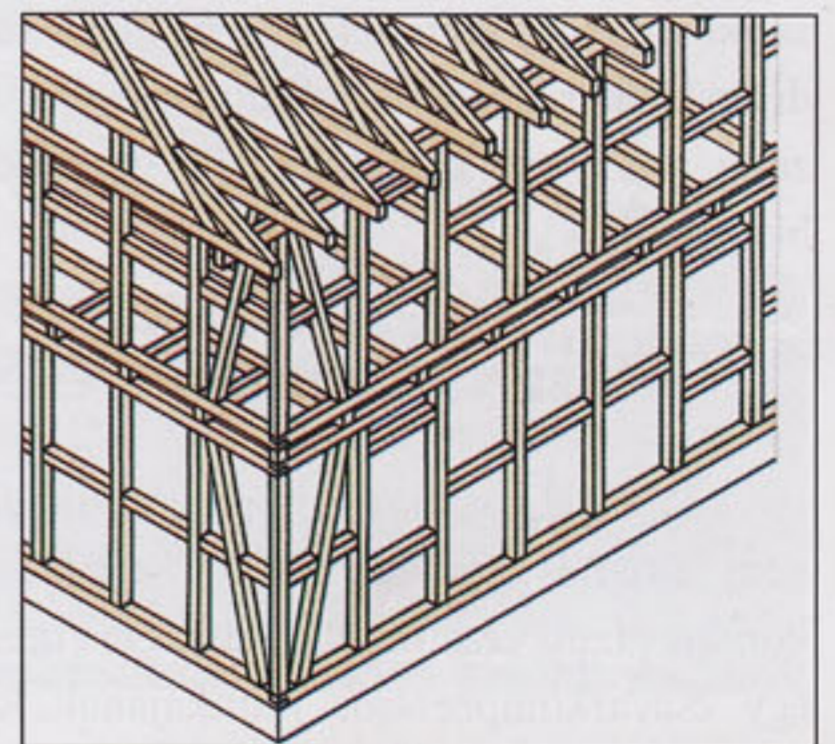
A múlt

A favázas ház különböző formái a mai napig igen elterjedtek minden földrészen. A nélkül alakultak ki sok esetben, hogy egymással kapcsolatba kerültek volna, vagy hatottak volna egymásra. Európa gyorsan fejlődő középkori városainak jellemző építési módja lett, lehetővé téve a kevésbé teherbíró talajú földek használhatóságát. A technológia lehetővé tette, hogy az épületek sokszintesé bővüljenek. A hidegebb Norvégiá-

ban elterjedt volt a boronafalas vázkitöltés, míg Közép-Európa a sárral tapasztott vesszőfonatot használta. A 16. század közepétől jobbra téglából készültek a vázkitöltések. A középkori favázas épületeket sűrű osztású, szintenként beépülő oszlopok tartották. A karcsú oszlopokat vízszintes kötőgerendák, úgynevezett andráskeresztek merevítették, díszítették.

A jelen

A mai kor szűkülő energialehetőségei magasabb hőszigetelést követelnek házainktól. A külső határoló falak mentén éghajlattól függő hőszigetelés készül a fal belső felületén. A vázkitöltő falazat elveszti szerepét a fal hőszigetelésében.

A fenti képen ábrázolt rácsos épüleváz és az alsó képen látható épület szerkezeti kialakítása egymással szoros rokonságban van. Különbség, hogy ma már favázszerkezetek alkalmazásával akár ötméteres oszloptávolságot is elérhetünk.

Időjárásálló, nem éghető, szilikátbázisú anyagokkal növelhetjük a ház tartósságát, csökkenthetjük a karbantartási igényét. Megjelenési formái: vakolt, festett vagy fugázott nyerstégla homlokzat. A rendszert használták úgynevezett cölöpváz rendszerben, amikor az oszlopok közé boronafal készült. A rönkházzal való társítás ma is alkalmazható. A megrendelők költségkímélés okán választják a reprezentatívabb helyeken, mint például a nappaliban, az étkezőben.

A házak primer teherhordó szerkezete továbbra is a szélrácsokkal merevített faváz. Ez szerves szerkezeti egészt képez a földemmel és a tetővel. A mai favázás házakat szárfás építési módban használjuk. Az oszlopok az alaptól a tetőig egy anyagból futnak. Vannak fő teherhordási irányok, amelyek szabályszerű rendszerbe rendezik a vízszintes teherhordó gerendákat, szarufákat. A földem öt méterenként mestergerendákból áll, melyekre keresztirányban nyolcvan-száz centiméterenként földmgerendák és földempallózat kerül. A pallózat tárcsásítja a faföldem gerendaszerkezetét. Az építmény merevítését minden falsíkon bármely mezőben az oszlopokhoz vagy gerendákhoz kapcsolt átlós merevítő gerenda adja. A nyílásképzés fachwerkszerű kazettázással, illetve falazással egyidejűleg elhelyezett ácskerettel történik. A tetőszerkezet hagyományos, bármilyen fedéssel kialakítható. Kuriózuma lehet esetleges enyhébb hajlásszögű tetőn zöldtető létrehozása. A házak hőtárolását nagymértékben javíthatja a téglaválaszfalak és hőszigetelt aljzatok használata. A legjobb léghangszigetelés kis keresztmetszet esetén tömeggel biztosítható.

Az oszlopok nagy léptékű, akár ötméteres távolságú kiosztása miatt több terhet hordanak. A megemelkedett terhek miatt a keresztmetszeteket növelni kell, a kapcsolatokban ébredő erők szintén növekednek. A hagyományos ácskapcsolatok csökkentik a teherhordásra használható keresztmetszetet, ezért úgynevezett mérnöki fakötéseket alkalmaznak. A kötések lehetővé teszik a továbbépítést, módosítást, ugyanakkor gyorsan oldhatók. A homlokzatokon megjelenő váz nem okoz hőhídbeli problémát a fa jó hőszigetelő képessége miatt.

Az eredmény egy nagymértékben áttört, szintenként is egységet képező, nagy keresztmetszetű faanyagokból álló, könnyű, ám annál teherbíróbb váz. Süllyedésre kevésbé érzékeny, földrengésbiztos épület. A nagy keresztmetszetű faanyagok előnye továbbá a fajlagosan kisebb felületből adódó gomba-, rovar- és tűzállóság. A jó kihasználás, a bizonyos fokú túlméretezés bizonyítottan nagyobb tartósságot eredményez. A vázas építési mód különleges igények és egyéni elképzelések megvalósítását teszi lehetővé.

A technikai fejlődés formálta ezt az építési módot, de nem tudta megszüntetni. Megmaradt az igényes, magas élettartamú lakóház építéstechnológiájának. (x)

